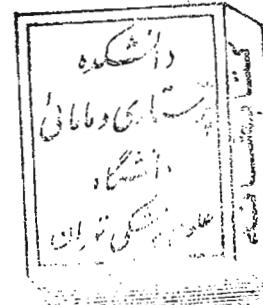

بررسی ۲۰۰ مورد عفونت‌های پس از پیوند کلیه در بیمارستان امام خمینی تهران در سال‌های ۱۳۷۶ - ۱۳۶۵

نویسندهان: دکتر سید محمد رضا خاتمی^۱، دکتر فرحتاز فلاحیان^۲

خلاصه

دریافت کنندگان کلیه بسیار مستعد به بیماری‌های عفونی هستند و وضعیت نقص ایمنی مشکلات عفونی آنها را مشکل می‌سازد. هدف از این مطالعه بررسی عوارض عفونی در ۲۰۰ مورد پیوند کلیه طی ۱۲ سال در بیمارستان امام خمینی (ره)، دانشگاه تهران می‌باشد و میزان وقوع عفونت‌ها و رخداد آنها بر حسب محل درگیری وقوع نوع ارگانیسم ارائه می‌شوند. بر طبق این مطالعه، ۱۶۹ مورد رویداد عفونی در ۱۰۴ گیرنده کلیه (۵۲٪) روی داده است. عفونتهای ادراری شایعترین نوع عفونت و نیز شایعترین عامل باکتریومی بودند. ۱۶ مورد باکتریومی و ۱۱ مورد تجمع چركی و آبسه در این گروه مشخص شد. در برخی از بیماران مورد مطالعه، موارد تشدید رژیم کاهنده ایمنی جهت درمان رد پیوند و نیز لکوپنی، عامل مساعد کننده بروز عفونت بودند.

کلید واژه: پیوند کلیه، عفونت پس از پیوند کلیه، نقص ایمنی

مقدمه:

است و پرونده‌های این بیماران به صورت می‌شوند. این اثرات وابسته به مقدار دارو و گذشته نگر بررسی شدند. گزارشات زیادی مدت مصرف آن می‌باشد. گذشته از ۱۴۰ نفر (۷۰٪) از وجود دارد که عفونت شدید سیتومگالوویروس (CMV) و اختلالات لنفویرولیفراتیو ناشی از بودند. متوسط سن بیماران در زمان دریافت ویروس اپشتاین بار (EBV) بدنبال مصرف کلیه $\pm ۰/۷$ $33/74$ سال بود. ۱۶۴ نفر (۸۲٪) آنها از دهنده زنده غیرفامیل؛ ۳۵ نفر گذشته از وضعیت نقص ایمنی، بیماریهای مسری و شایع در محیطی که فرد در آن زندگی می‌کند نیز عامل مهمی برای ابتلاء به بیماریهای زمان پی‌گیری بیماران از یک تا ۱۰۸ ماه و متوسط آن $2/7$ سال بود. داروهای وقفه دهنده سیستم ایمنی شامل آزادیورین، سیکلوسپورین و پردنیزولون بود و بیماران با رد پیوند خاد (۸۶ بیمار) پالس متیل پردنیزولون و در صورت لزوم ALG دریافت می‌کردند. مدت مصرف، مقدار

رژیم‌های وقفه دهنده سیستم ایمنی عامل اصلی و تعیین کننده رویداد عفونت پس از پیوند کلیه به شمار می‌آیند. داروهای اصلی وقفه دهنده سیستم ایمنی شامل کورتیکاستروئیدها، داروهای سیتو توکسیک و یا ضد تزايد سلولها مانند آزادیورین و سیکلو فسامید و داروهای علیه لنفوسيت‌های CD4 مانند OKT3 و گلوبولین ضد تیموسیت، داروهای علیه تولید لنفوکین مانند سیکلوسپورین و FK-506 می‌باشند. کورتیکاستروئیدها از طریق اثر بر پاسخ‌های التهابی، تولید آنتی‌بادی از طریق روند ماکروفاز و آنتی‌زن و نقص ایمنی سلولی باعث مختل شدن پاسخ‌های دفاعی

۱- استادیار بیماریهای داخلی- کلیه، بیمارستان امام خمینی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی تهران

۲- متخصص داخلی

عفونت ادراری تکرار شده است. از موارد تکرار عامل عفونت ادراری، دو مورد ریفلاکس و دو مورد نفروستومی داشته اند. وجود کاندیدا و Yeast در کشت ۸ بیمار وجود داشته که از این تعداد در ۶ مورد همزمان پدیده رد پیوند مطرح بوده است.

شایع ترین عامل عفونت ادراری *E.coli* می باشد. ۱۶ مورد باکتریمی در ۱۵ بیمار ملاحظه شده است (۸٪ کل بیماران). در هفت بیمار باکتریمی همراه با عفونت ادراری، دو مورد همراه با پنومونی، در سه مورد همراه با بیماری تیفوئید، در یک مورد همراه با پریتونیت باکتریال خودبخودی، یک مورد همراه با عفونت محل کاتتر وریدی و دو مورد دیگر باکتریمی اولیه بوده و منشاء عفونت

مشخص نشده است (جدول شماره ۲).

شایعترین عامل باکتریمی *E.coli* (۸ مورد) و سپس سالمونلا *SPP* می باشد. از ۱۶ مورد بیمار با باکتریمی، در ۷ نفر همزمان لکوئینی وجود داشته و رابطه بروز باکتریمی با لکوئینی با <0.0006 معنی دار می باشد. در هفت بیمار فوق پالس کورتن و در یکی از آن *ALG* نیز دریافت شده است.

بیماری تیفوئید در ۴ بیمار (۲٪ از کل بیماران) ملاحظه شده است. متوسط سن بیماران ۳۹/۵ سال و متوسط زمان بروز تیفوئید پس از عمل پیوند کلیه، وقوع رد پیوند در ۳ بیمار از ۲/۱۷ بیمار تیفوئید وجود داشته و

دیررس بودند.

در ۲۰ بیمار (۳۵٪) عوامل مساعد کننده عفونت ادراری مانند لنفوسل ۶ مورد، انسداد محل اتصال حالب به لگنچه ۵ مورد، انسداد محل اتصال حالب به مشانه ۳ مورد، تنگی دیستال حالب ۱ مورد، هیپرتروفی خوش خیم پروستات ۲ مورد، *Stent* ۶ مورد، ریفلاکس ادراری از مشانه به حالب (VUR) در ۳ مورد وجود داشت. در ۱۱ مورد از این بیماران (۱۶٪) همزمان با عفونت ادراری، پدیده رد پیوند مطرح بوده که با $p < 0.004$ ارتباط معنی داری بین وقوع عفونت ادراری رد پیوند مشاهده شد. در ۲۵ بیمار عفونت ادراری تکرار شده که از این تعداد در ۹ نفر عامل ایجاد کننده

دارو، سطح سرمی و تغییر رژیم داروهای وقفه دهنده سیستم ایمنی در این مطالعه در نظر گرفته نشدند. بروز رویداد رد پیوند، دریافت داروهای ضد رد پیوند و تشید و وضعیت نقص ایمنی و لکوئینی در رابطه با بروز عفونت های پس از پیوند کلیه در نظر گرفته شدند.

رخدادهای عفونی که در طی ماه اول پس از عمل پیوند کلیه مشاهده شدند به عنوان زودرس و رخدادهای عفونی پس از ماه اول به عنوان دیررس در نظر گرفته شدند. تست های Chi-square و Fisher's exact square برای تحلیل های آماری در نظر گرفته شدند و $p < 0.05$ از نظر آماری با اهمیت شمرده شد.

نتایج:

جدول شماره ۱- حوار پن مخفونی مشاهده شده در بیماران مورد مطالعه پس از پیوند کلیه			
مارضه	تعداد	جمع	درصد
عفونت ادراری	۲۷	۴۷	۵۶%
پنومونی	۲	۷	۲۱٪
کاندیدیازیس دهانی	۶	۹	۳۳٪
کاندیدیازیس اوروفارنکس	۳	۲	۱۳٪
ولووازیت کاندیدیالی	—	۲	۱۰٪
درماتوفیت های سطحی پوست	—	۱۰	۵۰٪
هریس زوستر	۲	۹	۳۳٪
هریس سیبلکس	۱	۲	۱۰٪
زگل	—	۲	۱۰٪
عفونت باکریال پوست	—	۱	۱۰٪
زشم عفونی پای دهانی	—	۲	۱۰٪
عفونت محل عمل	۲	۳	۶۷٪
انتروکالیت	—	۱	۱۰٪
عفونت قارچی می شیکی	—	۱	۱۰٪
اورکیت	—	۱	۱۰٪
ایندینیمیورکیت	—	۱	۱۰٪
ازوفاگیت کاندیدیالی	—	۱	۱۰٪
دوفردخت قیاره دهانی	—	۱	۱۰٪
آبese مفتر	—	۱	۱۰٪
آبese کبد	—	۱	۱۰٪
B هایت	۱	۲	۱۰٪
C هایت	—	۵	۱۰٪
اسهال آمیگن	—	۱۱	۱۰٪
اسهال شکلکلی	—	۱	۱۰٪
آلودگی به لاکر استرولیت بلورید	—	۱	۱۰٪
سینوزیت مزمن	—	۱	۱۰٪
پریتونیت باکریال خودبیخودی	—	۱	۱۰٪
تقویت	—	۲	۱۰٪
باکتریمی اولیه	—	۲	۱۰٪
باکتریمی ناشی از عفونت محل کاتتر وریدی	—	۱	۱۰٪
آبese و تجمیمات عفونی دیگر	۲	۲	۱۰٪
جمع کل	۱۶۹	۱۰۰	۱۰۰٪

جدول شماره ۲- میکروارگانیسم‌های عامل باکتریی
در بیماران مورد مطالعه

میکرو ارگانیسم	جمع	دیررس	زودرس
E.Coli	۸	۶	۲
مالدونلا تیفی	۳	۳	-
استافیلوکوک	۱	۱	-
SPP	۲	۲	-
پسودوموناس	۱	۱	-
استرپتوکوک پنومونیه	۱	-	۱
باسیلوس سرفوس	۱	-	۱

دریافت آنتی بیوتیک فنستراسیون سینوس ماگنیلاری انجام شده است. کلیفیکاسیون مشاهده شد. بیمار فوق از سه سال قبل از تشخیص فوق از دردهای شکمی و آسیت و پروتئینوری شکایت داشته و تحت دیالیز قرار گرفته بوده است (تصویر شماره ۱).

یک بیمار با آبese پری نفریک، پان سیتوبینی، اسپلنتومگالی و اختلال عملکرد کلیه پیوندی حاضر به بستری نشده است.

در لام خون محیطی همزمان یک بار لکوبینی و بالر دیگر تعداد لکوسیت در حد طبیعی با $55.0/\text{mm}^3$ پنومونی با نمای اینترستیشیال همراه با دیسترس تنفسی شدید که عفونت احتمالی CMV و P.Carinii مطرح بوده (بیمار فوق از ابتدای آسپیراسیون و بیویسی دئودنوم از بیمار فوق انجام نشده است.

این دیده میت و اُرکیت به ترتیب سه سال و دو ماه پس از عمل پیوند کلیه در دو بیمار ملاحظه شد. اندوفتالمیت چشم چپ در یک بیماری دچار پان سیتوبینی، کاندیدیازیس اوروفارنکس و سپس ازو فاژیت کاندیدایی از نظر نمای آندوسکوبی شده که عفونتهای فوق

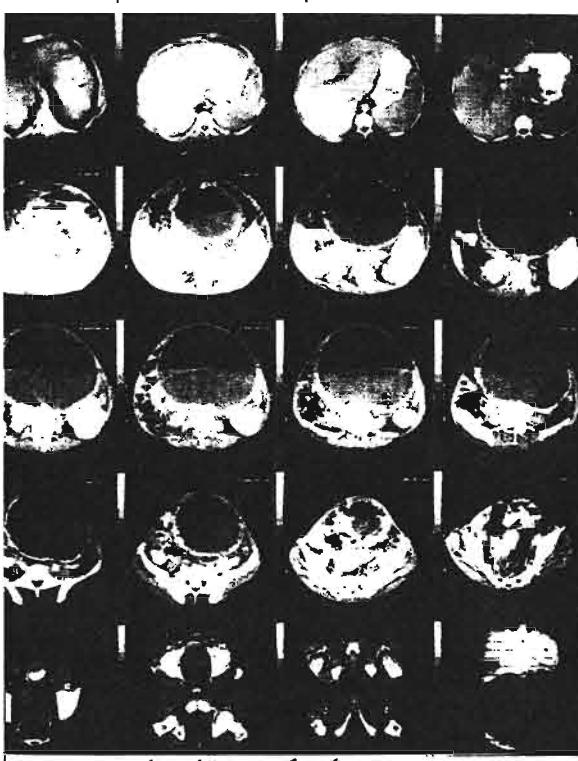
پالس کورتن در سه بیمار، ALG در یک بیمار و پلاسمافرزر در دو بیمار انجام شده است. در ۲ مورد بیماری تیفوئید همراه با تجمع نری نفریک و مورد دیگر تجمع در کلدوساک خلفی بود. در یک مورد فقط کشت تجمع و در سه مورد دیگر کشت خون مثبت وجود دارد.

با آزمون Fisher Sexact با $0/32$ ارتباطی معنی داری بین سابقه رد پیوند و بروز تیفوئید مشاهده نشد.

در یک مورد آبese پارانشیم ناحیه فرونال در CT اسکن مغز در بیمار باتب، استفراغ و سردرد، بیوشیمی مایع مغزی نخاعی قند 90 mg/dl ، پروتئین مایع مغزی نخاعی 30 mg/dl ، سلول PMN؛ صفر، Lymph؛ دو عدد و RBC ۱ عدد و در کشت مایع مغزی نخاعی استاف اورثوس دیده شد.

در یک مورد آبese کبد در بیمار با درد ناحیه زیر دندنه ای راست، از کشت درناز جراحی، نوکاردیا استرپوئید مشاهده شد که در رنگ آمیزی کانیون و زیل نلسون تأثیر شده است و در کشت، باسیل گرم مثبت هوایی و میسیلیوم‌های ظریف و اسید فاست مثبت نوکارد یا دیده شد.

در یک مورد کیست هیداتیک داخل شکمی با جدار ضخیم و نامنظم و کلیفیه که با لویهای ایتلال ارتباط داشته همراه با سطح مایع و هوایه ابعاد 20×20 سانتی متر وجود داشته و در شرح

تصویر شماره ۱- اسکن با کنترast از شکم در یک بیمار

دیورتیکول مثانه، آبese کلیه و آبese اطراف کلیه بود (۲).

عفونت های پوستی و مخاطی گاه می توانند به یک عفونت سیستمیک تبدیل شوند. در یکی از بیماران ما عفونت کاندیدایی دهان به عفونت سیستمیک قارچی تبدیل شده است. در یک مطالعه توصیه به استفاده از کتوکونازول در بیماران پیوند کلیه تحت رژیم سیکلوسپورین نموده است. زیرا به این طریق علاوه بر کاهش دوز سیکلوسپورین و از میان برداشتن عوارض نفروتوکسیک دارو و کاهش رد پیوند مزمن، از بروز بیماریهای قارچی نیز کاسته می شود (۴).

گرچه وضعیت وقهه اینمی و مصرف دوزهای بالای کورتیکواستروئید و گلوبولین های ضد لنفوسیت از عوامل مساعد کننده عفونت به شمار می روند، در ۷ بیمار مورد مطالعه در این مرکز، در زمان بروز باکتریمی، لکوینی وجود داشت. نوتروپینی باعث کاهش علامت التهابی می شود. در یک مطالعه شایعترین ارگانیسم های مولد باکتریمی در افراد نوتروپینیک را به ترتیب کوکتی های گرم مثبت و سپس قارچ معروفی نموده است (۵). از علل نوتروپینی در این بیماران، داروها مانند بعضی از داروهای ضد درد پیوند، عفونت ها و نیز کاهش تولید مغز استخوان ناشی از بد خیمی ها را می توان نام برد (۲).

در یک مطالعه در هند (۶)، سل در ۳۶ بیمار از ۳۵۰ بیمار پیوند کلیه تشخیص داده شده است. علت بستری در ۱۹/۴٪ این بیماران به علت تب با منشأ نامعلوم بوده است. در مطالعه دیگر در ترکیه (۷)، سل در ۲۳ بیمار از ۱۱۰ بیمار تحت دیالیز مزمن تشخیص داده شده است. بنابر این از آنجا که در افراد دیالیزی و نیز افرادی که داروهای وقهه دهنده سیستم اینمی به هر علت در آنها تجویز شده ممکن است نسبت به تست های جلدی آنژریک باشد،

بود. از آنجا که این نوع پنومونی معمولاً همراه با ضایعات عفونی متاستاتیک، خونریزی و نکروز آلوٹولار می باشد، نسبت به پنومونی

پسودوموناس بدون باکتریمی پیش آگهی بدتری دارد. نوتروپینی و مصرف کورتیکواستروئیدها از عوامل مساعد کننده باکتریمی پسودومونایی بشمار می آیند (۲). به علت نقص اینمی سلولی پنومونی لزیونلا SPP نیز در این بیماران شایع می باشد. همچنین عفونت CMV با کاهش پاسخ اینمی لنفوسیت های T، باعث مستعد کردن فرد به پاتوژنهای فرصلت طلب مانند پنوموسیستیس کارینی

(P.Carinii) می شود و موارد زیادی از عفونت همراه CMV و P.Carinii در این بیماران گزارش شده است (۲). عفونت CMV بصورت اولیه یا ثانویه بوجود می آید. همچنین در افرادی که نسبت به این ویروس آنتی بادی دارند ممکن است عفونت با سروتیپ نوع دیگر ویروس اتفاق افتاد (۲). مصرف گان سیکلوپور با دوز کم ۵-۵/۵ میلی گرم به ازای هر کیلوگرم وزن بدن روزانه در بیماران با آنتی بادی علیه CMV در موقع مصرف گلوبولین ضد لنفوسیت باعث کاهش بروز عفونت CMV و احتمالاً EBV می شود. همچنین درمان با پیش گیرانه با کوتريموکسازول، شانس بروز عفونت های P.Carinii، لیستریا مونوستیوژن و نوکارد یا استروئید را کاهش می دهد (۳).

باکتریمی در ۸٪ بیماران ما ملاحظه شد و عفونت ادراری شایعترین علت باکتریمی بود و

E.coli شایع ترین ارگانیسم باکتریمی بود. در کشت ادرار ۸ بیمار کاندیدا SPP و Yeast مشخص شد. کاندیدا SPP می تواند از طریق خون و یا بالا رونده ایجاد آبese کلیه نماید. گاه تجمع قارچ در حالب ایجاد انسداد حالب می کند. در صورتی که چندین ارگانیسم از کشت ادرار جدا شد بایستی به فکر

کشت بیوسی در بروزه بیمار موجود نمی باشد. عفونت محل عمل جراحی پیوند کلیه در ۵ بیمار مشاهده شد که متوسط زمان تشخیص ۳۱/۸ روز می باشد. در یک مورد عفونت محل عمل همراه با تجمع زیرجلدی و خارج شدن چرک از اطراف drain بوده و جواب کشت استافیلولوکوک اورئوس می باشد. یک مورد دیگر عفونت محل عمل همراه با خارج شدن چرک و گاز و کربپتاسیون بوده و جواب کشت آن کاندیدا SPP بوده است. در سه مورد دیگر نمونه کشت پروتئوس ولگاریس، E.coli و انتروباکتر SPP می باشد.

پروفیلاکسی ضد سل در ۵ بیمار پس از عمل پیوند کلیه داده شد. در سه بیمار از گروه فوق قبل از پیوند کلیه بر اساس کشت BK از مغز استخوان، کشت خلط و بیوسی غدد لنفاوی گردن و در یک بیمار بر اساس علامت بالینی سل تشخیص داده شده بود که پس از پیوند در سه بیمار INH و RIF و در یک بیمار INH تا یکسال داده شد. به بیمار دیگر پس از پیوند به علت داشتن PPD Induration ۱۴ میلی متر پروفیلاکسی بعمل آمده است. درمان ضد سل در یک فرد بر اساس علامت بالینی با چهار دارو انجام شده و در ۵ مورد ETA- PZA- INH- RIF به علت همزمانی با تب، پیدیده رد پیوند، و یا عفونت های دیگر Trial درمان ضد سل انجام شده و پس از مدت کوتاه دوباره قطع شده است.

بحث:

پنومونی در ۷ بیمار (۳/۵٪) ملاحظه شد. در بیمارانی که از داروهای وقهه دهنده سیستم اینمی استفاده می کنند. گاه علامت پاسخ های التهابی و نشانه های رادیولوژیک برای تشخیص بیماری کافی نیستند. در یک بیمار این مرکز پنومونی به همراه باکتریمی پسودوموناس SPP

بطور خلاصه، بیماران پیوند کلیه مستعد به عفونت‌ها هستند و این استعداد در موارد تشدید دوز داروهای وقفه دهنده سیستم ایمنی بیشتر می‌شود. گاهی فقدان علائم و نشانه‌های کامل عفونت و شواهد سرولوژی و نیز سیر موذبانه و سریع بیماری باعث پیچیده تر شدن و پرخطر شدن سناریوی عفونت‌های پس از پیوند می‌شود.

آلوده به هپاتیت C را نسبت به جمعیت کلی آن جامعه ذکر نموده است (۱۰). در مطالعه دیگر کاهش میزان لنفوسیت‌های CD₄ و CD₂₈ در بیماران پیوند کلیه آلوده به هپاتیت C را نشان داده و ذکر نموده نیاز به دوز کمتری از داروهای وقفه دهنده سیستم ایمنی در این بیماران وجود دارد (۱۱).

در بیماران پیوند کلیه آلوده به هپاتیت B، شناس اینکه بصورت مداوم ناقل بیماری باشند و بیماری کبدی آنها پیشرفت نماید، بیشتر

با ایستی پس از پیوند کلیه مراقب خطر دوباره فعال شدن بیماری بود. در یک مطالعه افزایش بروز عفونت هپاتیت C و نیز افزایش تیتر ویروس و ترازید آن را پس از پیوند کلیه نشان داده است (۸). در مطالعه دیگر (۹) جهت تشخیص عفونت هپاتیت C توجه به انجام آزمایش HCV.RNA نموده است زیرا ممکن است آزمایش HCV.Ab-ELISA-II در آنها منفی باشد. مطالعه دیگر افزایش بروز کارسینوم هیاتوسولوار در بیماران پیوند کلیه

REFERENCES:

- Shomaker Ayres Grencik Holbrook Textbook of critical care, 3rd ed., Philadelphia, Saundar's company, 1995, 1252.
- Fauci, Braunwald, Isselbacher, and, et al. Harrison's Textbook of Internal Medicine, 14th ed, NewYork, Mc Graw Hill company, 1998; 944-1162, 1092-8181-796-1698.
- Rubin N.E., The interaction of imunosuppression with infection in organ transplant recipients, *transplant. proc*, 1994;16-19.
- Sobh M, Agroudy A, Coadministration of ketoconazol to cya. treated kidney transplant recipients, *Am. J. Nephrol*, 1995;15; 493-499.
- Ross, Klastersky J., Initial empirical antibiotic therapy for neutropenic fever, *suppor care cancer*. 1996;4,207-224.
- Sakhuja V. The high incidence of tuberculosis among renal transplant recipient in India, *Transplantation*, 1996; 211-5.
- Cengiz,K, Increased incidence of tuberculosis in patients undergoing hemodialysis, *Nephron*, 1996; 739. 421-24.
- Pereira, Levy. Hepatitis C virus infection. *Kindney int*, 1997, 51-981-9.
- Gray John, GiKassiske. B.L. Patient and renal allograft survival, *Semi. in. Nephrol*. 1992,12, ; 343-352.
- Lai M.K, Huang. CC, Jeny. L.B., Hepatocellular carcinoma in renal transplant recipients, *Transplant. proc*, 1994, 26; 4, 1979-80.
- Correl A . Immunosuppression induced by hepatitis C virius infection reduces actue renal transplant rejection. *Lancet*, 1995; 1497-8.

Abstract

Infections after renal transplantation

Mohammad Reza Khatami. MD¹, Farahnaz. Fallahian. MD

Recipients of renal transplantation are highly susceptible to infectious diseases. 200 renal transplant recipients were studied during a 12- year period at the Imam Hospital of Tehran, Iran. for the occurrence of infectious episodes according to sites and organisms. 169 infectious episodes occurred in 104 recipients (52%). Urinary tract infections were most common and also the most common cause of bacteremia. 16 cases of bacteremia and 11 cases of abscess/septic collection were detected in our series. Augmentation of immunosuppression in acute renal rejection and leukopenia were predisposing factors of infection in some of our patients.

Keywords: Kidney transplantation, infections., immunosuppression .